

HLÁSKY D T N

Tyto tři hlásky se vyvíjí ve dvou obdobích. Poprvé je dítě ovládá v období, které se nazývá napodobivé žvatlaní (to je období před prvním rokem života - 9 až 12 měsíců, kdy dítě vydává zvuky a napodobuje tak Vaši řeč). Vývoj těchto hlásek by měl být ukončen kolem třetího roku. V tomto období by dítě mělo vyslovovat tyto hlásky tak, že opře jazyk za horní zuby, nechá otevřená ústa a na dásních tvoří hlásky T D N, přičemž ústa se nesmí zavřít. Pokud dítě neumí vyslovit hlásky T D N tímto způsobem, pak nebude v budoucnu umět vyslovit ani hlásky R a Ř, které jsou k vyvození těchto hlásek nezbytně nutné. Předejít tomu můžete tak, že budete s dítětem procvičovat pohyblivost jazyka (viz artikulační cvičení). K vyvození hlásky D použijeme hlásku N. Stiskneme nos a vyslovujeme nahlas hlásku N, ozve se D.

slabiky:

DA, DE, DY, DO, DU, áD, éD, íD, óD, úD

slova:

dává, dáma, Dáša, Dana, Daniel, dále datum, daleko, dávno, den, deník, deset, devět, deska, deka, dýně, dýka, dýmka, dým, doma, domov, dojem, dojde, dovede, dopadne, doba, dolík, dojel, dotaz, dotek, dům, duch, duha, dukáty, dub, doufá, doupě, dlouho, Áda, Adam, bouda, body, Eda, leden, ledový, letadlo, nuda, nehoda, nudle, bude, nadává, padá, podle, půjde, podoba, sudy, sady, tady, tudy, voda, dudy, tudy, dudek, David, Dáda, Dejvice, delší, dynamit, dynamo, domek, domácí, dospělý, dobový, dubový, donese, dotaz, dotek, dotýká, doufám, dotýká, duše, doutná, doutník, doušek, Adolf, body, dva, dvacet, dvanáct, chodba, kudy, kde, kdy, kdo, kdysi, lednový, mladý, mládenec, móda, náhoda, nadešel, odešel, nadává, nedá, odloží, odejde, padá, podle, půda, podoba, pohoda, podlaha, jedy, jedle, sousedé, tady, tudy, plavidlo, vody, vláda, zdobí, zdolá, dudák, dudy, dodat, Davídek, Dáda, dodnes, dovede, důvody

věty:

Dana maluje duhu. Dudek dudá u vody. Datel ťuká do stromu. Tady je náš dům. Do vany dáme vodu. Dan má dudlík. Áda vede psa Denyho. Adam dojídá devátý knedlík. Doma je pohoda. Půjďme ven. Bolí mě záda. Máme tady hady. Zedník postaví nový dům. Eda vede Magdu domů. Děda má dýmku a dýmá. Dana dává Davidovi boty. Dudák dudá na dudy. Dana je dospělá dívka. Dan skáče do vody. Do sudu se dává pivo. Dudek sedí na stromě. Bude mít mladé. Davidovi je dvanáct let. Do školy nás chodí deset. Děda kouří dýmku. Z dýmky stoupá dým. Na venkově je úrodná půda. Eda donesl dukáty. Budeme si hrát. Letadlo letí nad Dunajem. Bydlíme v Dejvicích. S dědou jedeme do sadu. V doupěti bydlí medvěd s medvídaty. Ta voda je studená. Eda má dotaz. Půjďme tudy. Teta Dana je opravdová Dáma. O prázdninách není nuda. Leden je studený měsíc. David a Eda jsou si podobní. Vedeme na body, deset – devět. Doufám, že uvidím dědu. Vlak jede dlouho. Jede do Pardubic. Kdy pojedeme domů? Davídek hraje s Edou domino.

básničky:

Dudák dudy má, on mi dudy dá.
Dudy dují dů dů dů, doma dudat já budu.
Tydli dům, tydli dům, postavíme nový dům.

Na dubu žaludy
Dětem datel hledal.

A zatím pod dubem
Dudek na dudy dudal.

Byl jeden dům,
Za domem dub.
U vchodu do domu
Byla malá bouda
A v ní teď bydlívá
Darebák pes Louda.

Dával rady Honzíkovi,
Hodný dědeček:
Pevné zdraví, hodně lásky
Chutná víc jak vdoleček.

Dojedeme do dubiny,
Dojedeme do Doubí,
Dojedeme na maliny,
Dojedeme na houby.

Půjdeme do vody,
To budou závody!
Tonda nás povede,
Ten plavat dovede.
Olda se nedal,
Doplaval nejdál.

Do deště když slunce svítí,
Nad domem je duha,
Barevná je jako kvítí
A nad ní je druhá.

V kotlině je hnedle,
Jedle vedle jedle.
Je tam mnoho jedlí,
Najdeme i bedly.

Hlásku T vyvodíme z hlásky D a to tak, že šeptem vyslovujeme D, ozve se T.

slabiky:

TA, TE, TY, TO, TU, áT, éT, íT, óT, úT

slova:

tam, tak, táta, Táňa, teta, tady, takto, takhle, taky, tajný, tavený, takový, ten, tento, tenis, tenisky, tykev, tyhle, typ, tohle, toto, tulipán, tuleň, tužka, topí, tapeta, topení, topí, tykadla, tyč, Týna, týden, tele, jetel, motýl, kotel, motel, hotel, vata, kytara, kotva, motá, mete, letadlo, kravata, lopata, pata, rota, také, tabule, tabák, táže se, tajný, takový, taková, takové, tety, tele, telefon, televize, temeno, teplo, tesař, tenký, týden, Tomáš, Tobiáš, Tadeáš, tón, topol, tolik, topič, topí, topič, toulá se, tucet, tučný, tuk, tluče, tlapa, tančit, tanečník, tanečnice, tank, tápe, tajně, tajný, tajnosti, tahat, výlet, ocet, spát, lepit, polít, nalít, vypít, snít, jíst, plakat, lekat, lovit, mávat, kopat, konat, tavit, topit, máte, Ota,

bota, motá, létá, léto, síto, vítá, kotel, postel, motýl, otop, otec, plete, kolotoč, zamotal, jelito, u plotu, u plotny, na léto, kabáty, noty, foto, líto, bláto, Aneto!, Matýsek, trumpeta

věty:

Teta Týna je tady. Tento týden už topí. Tele nesmí jetel. Táta má nové auto. Táta nosí kravatu. Ta loď má kotvu. Tady tohle je můj bratr. Motýl létá na louce. Tužkou se píše T. V Táboře je nový hotel. Ten tulipán voní. Tohle je Táňa. To je můj táta. Dítě tahá telefon. To se nedělá. V jeteli běhá tele. Tele nesmí jíst jetel. Tady u tabule stojí paní učitelka. Táta koupil mamince tučet tulipánů. Tanečnice tančí v divadle. U topolu rostou tulipány. Motýl má dlouhá tykadla. Ten led je tenký. Tento týden pojedou s tátou k tetě. Na stěně je nalepená tapeta. Týna jí cukrovou vatu. V kamnech se topí, aby bylo teplo. Letos bude teplé léto. Ota má nové boty. Tobiáš hraje na kytaru a Kristýna u toho tančí. Tučňák je tlustý. Tadeáš spí v hotelu a dívá se na televizi. Koťátko motá klubíčko. Jak se máte? Teta u nás zapoměla tašku. Tom si hraje s lopatou. Ota má tajemství. Děda dává do dýmky tabák. Na lodi visí kotva. Táta nosí kravatu. Tulák se toulá po světě. Motýl létá sem a tam.

básničky:

Tu je bota, tam je bota, tyto boty má můj Ota.
Ota je má od mámy, tyto boty nedá mi.

Teto, teto,
Copak je to?
To jsou nitky,
To jsou kvítky,
To jsou látky na kabátky.

Tady je táta
A má dudy.
Tady je teta,
Má jahody.

Tydli dum, tydli dum,
Postavíme nový dům.

Táta mete, táta mete,
Také tady zemetá.
Táta mete, táta mete,
Já jsem táty popleta.

Tancovaly botky,
Tancovaly polku.
Roztočily taneček,
A obuly holku.

Točí se kolotoč, točí a točí.
Tonda už strachem zavírá oči.
Nemám kam odejít,
Abych tu seděl.
Tak bych se raději na zemi viděl.

Hlásku N můžete zkusit vyvodit nápodobou zvuku. Je nutné otevřít ústa a opřít hrot jazyka o dásně za horními zuby a vyslovit N.

slabiky:

NA, NE, NY, NO, NU, áN, éN, íN, óN, úN

slova:

nad, nápad, nádobí, nábytek, navede, nakloní, nevím, nejdu, nevidím, nechci, nemoc, netopýr, nos, nosorožec, noha, noviny, nudle, nula, nový, novinka, nemá, nože, nůž, nosítka, noc, náboj, názor, náklad, náhoda, nápoj, náboj, nemá, noty, nohy, nabít, napít, hroznové víno, bonbony, nanuk, ohýnek, anténa, nok, nehoda, nelida, největší, nejhorší, nejvíce, Nanyňka, Náchod, nylon, nyní, nynější, nýbrž, nýt, nýtovat, nůžky, bazén, hlen, tulipán, román, Roman, fén, sen, banán, záklon, zákon, výkon, úkon, lán, pán, kmán, plán, jelen, osten, prsten, průvan, závan, meloun, pupen, luben, buben, plány, změna, Alena, Apolena, Johana, vlna, tepna, vana, kavárna, hrozny, zvony, spony, záclony, pěna, slavný, pěkná, namalovaný, zelený, kamna, zelenina, slané, náhodný, kamenný, jablečný, možný, kouzelný, uzené, hajný, hájenka, panenka, venku, sklenka, pěnkava, piano, ponožky, Dana, kolena, Natálka

věty:

Mám nápad. Táta čte noviny. Nevím co najdu. Nosorožec má velký nos. Bolí mě noha. V nudlové polévce jsou nudle. Na začátku je nula. Máme doma nový nábytek. Dana má kamarádku Alenu. Opice loupe banán. Jelen nemá parohy. Neznám ten plán. Hajný je na čekaně. Čeká na jelena. Dám si studený nápoj a hroznové víno. Bubeník hraje na buben. Princezna nosí nádherný prsten. Zvoný zvoní na zvonici. Na jaře mají stromy pupeny. Johana má dlouhé nohy. Skočím do bazénu. Alena si dá do vany pěnu. Oblékni si nové ponožky. Natálka našla krásný tulipán. Máma má tupý nůž i nůžky. Na střeše je anténa. Kamenem se nesmí házet. Apolena je namalovaná. Mám raději knedlíky, než noky. To je nuda. Dnes je kouzelný den. Hana napomíná Natálku. Do kamenů se nesmí kopat. Naliju si sklenku vína. Alenu bolí koleno, Tondu bolí prst na noze, Hanu bolí temeno hlavy. Nastříháme tenké proužky. Nevím, kde je Natálka.

básničky:

Ene bene Emane,
Kdo tu babu dostane?
Ten, ten, ten,
Ten musí jít z kola ven.

Hana má penenku,
Chodí s ní po venku.
Panenka upadne,
Nechce vstát, ne a ne.

Nový nůž a nůžky máme:
Na co je to potřeba?
Nůžkami vše nastříháme,
A nůž, ten je na chleba.

Stala se nehoda,
Není to náhoda.
Na návsi Alena
Natloukla si kolena.

Na nohy ponožky
Navlékne Dana.
Na mámu nečeká,
Oblékne sma.